

Prästen Johanna Suban
tog klivet över Östersjön

Kiitos Suomi!

Kerstin Möller
bråkade länge
med Gud

Fastighetsregistret
- varje kvadratmeter räknas

Kristin Molander:
"Hur kan vi tycka så extremt
olika och vara samma kyrka?"

*Strängnäs
+ O = sant
Bukoba*

Nytt vänstiftsavtal
med Tanzania

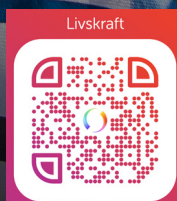
NÄR FOTBOLLEN BLIR LIVSVIKTIG

För barn och ungdomar på flykt betyder fotbollen glädje, gemenskap och hopp i en värld av oro och utsatthet.

GE EN GÅVA
SOM GER
LIVSKRAFT

Swisha din gåva till 9001223 eller
skanna koden med din swishapp.
PG 90 01 22-3 | BG 900-1223

svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen kommer ut med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 200 exemplar

Utgivare: Stiftsstyrelsen i Strängnäs stift

ANSVARIG UTGIVARE

Fredrik Selander

REDAKTÖR

Miriam Arrebäck
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Miriam Arrebäck
Kim Baung
Jan Eckerdal
Hans Heerman-Göransson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

ADRESS OCH TELEFON

Portalen, Miriam Arrebäck
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns i inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Johanna Suban, präst i Örebro
Foto: Magnus Aronson

Oavsett om du är fri pensionär, jobbsökande eller arbetsmyra så brukar sommaren innebära lite mer tid över. Vi hoppas att Portalen får göra dig sällskap när du slår dig ner en stund och att du hittar många läsvärda texter. Ha en skön sommar!

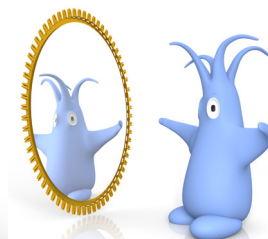
MIRIAM OCH PIA

Sagt vid kyrkkaffet	4-5
Möt prästen Johanna Suban, tidigare hockeydomare och personalchef	6-10
Boktips för sommarsmarta dagar	11
Stiftet runt	12-13
Tema: Vänstift. Vilka vänrelationer har Strängnäs stift och hur ser förväntningarna ut?	14-18
Fördjupning: Kristin Molander om internationella perspektiv på kyrkan	20-22
Fastighetsregistret - nu ska vi räkna	24-25
Nyfiken på: Kerstin Möller, förtroendevald i Hovsta	26
Kurser och utbildningar	27

STRANDSÅSONG

Jag tog av mig alla kläder, stod där och tittade på mig själv i spegeln och mindes bibelordet om att "Kroppen är ett tempel." Det enda jag kunde tänka var: "Vilket århundrade byggdes det?", "Vem har gett dem lov att bygga ut?" och "Var tog fastighets-skötaren vägen?"

Mathias Thornander,
musikkonsulent

tipsar

TUFF HOCKEYDOMARE

Vi behöver fler språk i kyrkan. Kul exempel från Örebro med finskspråkiga prästen och fd hockeydomaren Johanna.

SIDORNA 6-10

SPÄNNANDE RESA

Mycket läsvärda artiklar om vårt blivande vänstift i Tanzania. Jag var med på resan dit och tror verkligen samarbetet kommer berika vårt stift!

SIDORNA 14-18

TYSTNAD

Härligt skrivet av biskopen på temat semester. Våga släppa allt och lyssna till tystnaden. Tänkvärt!

SIDAN 28

Frälsaren kommen är

Den 14 juni drog fotbolls-VM igång och under en månad samlas hela Sverige vid tv-apparaterna. Alla svenskar? Nej, givetvis inte. Fotboll är ju inte "religion" i Sverige, i alla fall inte om vi jämför med till exempel fotbollstokiga Italien eller Argentina. Fast... när Strängnäs stift i sommar ger en kurs i Kristologi på stiftsgården Stjärnholm är eftermiddagsmatchen Sverige-Sydkorea inlagt i programmet. Man hoppas såklart få se en frälsare.

FOTO BILDBYRÅN

Morgonkaffe hos biskopen

Funderar du på en framtida tjänst i Svenska kyrkan, som musiker, pedagog, präst eller diakon? Den 25 augusti klockan 8 är du välkommen att tillsammans med biskop Johan Dalman och några stiftsmedarbetare som arbetar med rekryteringsfrågor dricka morgonkaffe i biskopsgården i Strängnäs och tala om kallslens väg – andligt och praktiskt.

Är du själv redan anställd? Tipsa ungdomar och andra som du tror är nyfikna att komma och ställa frågor och få information.

Anmäl dig senast den 17 augusti till irene.thel@svenskakyrkan.se, 0152-23403.

"Sociala medier kräver uppdateringar. Här gäller att hitta en rimlig nivå, samtidigt som det är viktigt att nå ut i bruset, inte minst i konfirmandarbetet."

PERNILLA PARENMALM, KYRKOHERDE I TORSHÄLLA FÖRSAMLING, I TIDNINGEN DUCATUS

FOTO ANDREAS OLVESTRAND

Solliden med plats för fler

Kursgården Solliden utanför Örebro har varit stängd en tid för om- och tillbyggnad. Nu har man öppnat igen med nytt konferensrum, nytt restaurangkök och en ny hiss till övervåningen.

– Vi har byggt om för att möta gästernas behov, nu kan vi ta emot fler gäster och laga mat för fler, säger Marie Kilheden, föreståndare Sollidens kursgård.

Nypåstigna på stiftskansliet

Lars Karlsson, utvecklingsansvarig jakt- och fiskefrågor. Tjänsten delas mellan Uppsala, Strängnäs, Stockholm och Västerås stift.

Hanna Grimstedt, vik miljösamordnare. Jobbar 20 procent i Strängnäs stift, övrig tid i Danderyds församling.

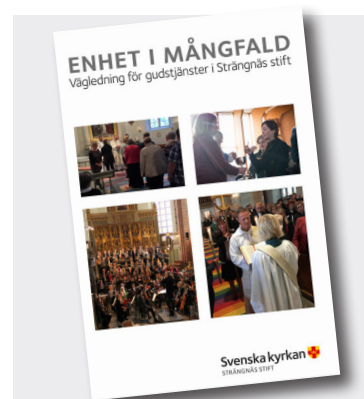

Annelie Fridell, flykting- och integrationsarbete. Vikarierar under ett år.

... och dessutom

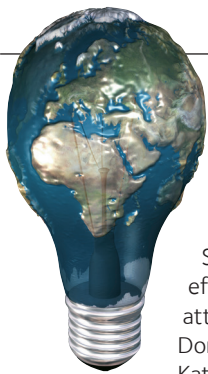
Ulrika Andersson, ny kontaktperson på Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Förhandlare/rådgivare.

Vi gillar olika (?)

I samband med att den nya kyrkohandboken tagits i bruk har biskop Johan utfärdat en vägledning för gudstjänst i Strängnäs stift med namnet "Enhet i mångfald".

Dokumentet kan ses som ett uttryck för biskopens viljeinriktning för stiftets gudstjänstliv. Inte minst handlar det om att värna gudstjänsten som ett enhetstecken, så att man i alla delar av stiftets rika mångfald av gudstjänstuttryck också kan känna igen att man ingår i ett större kyrkligt sammanhang.

Pilotprojekt kring energifrågor

Minskad påverkan på miljön och minskade utgifter. Det är två positiva konsekvenser av en minskad energiförbrukning.

Sex församlingar i Strängnäs stift ingår sedan i våras i ett effektiviseringsnätverk för att gemensamt lära mer om sätt att minska energiförbrukning. De som ingår i pilotprojektet är Domkyrkoförsamlingen med Aspö, Södertälje, Nyköping, Eskilstuna, Katrineholmsbygden och Kumla.

Målsättningen är att under tre år sänka energikostnader med 15 procent. Projektet genomförs med hjälp av EU-medel och i samarbete med Energimyndigheten och Energikontoret i Mälardalen AB.

För att ingå i projektet krävs en viss storlek på församlingens fastighetsbestånd, i detta fall att församlingen använder 1 GW/år. De erfarenheter och insikter som blir resultatet av projektet kommer däremot att kunna delas av fler, till exempel i samband med fastighetsdagar.

Ingers svårslagna rekord

Inger Andersson har jobbat 48 år på Strängnäs stiftskansli. När hon snart går i pension har hon hunnit med sex olika biskopar och fyra olika kanslihus.

Inger Andersson var 16 år när hon 1970 fick sin första anställning på det som hette stiftsbyrå. Då hette biskopen Gösta Lundström. Sen följde Åke Kastlund, 1972–1982, Tord Simonsson, 1982–1989, Jonas Jonson, 1989–2005, Hans-Erik Nordin, 2005–2015 och Johan Dalman som tillträdde 2015.

– I mitt jobb har jag inte haft så mycket med biskoparna att göra. Däremot händer det ju att präster som ska till biskopen kommer till oss och dricker kaffe. Det är många roliga präster som passerat.

Ture Tax tänker till

Får vi presentera "Ture Tax". Det Turinge-Taxinge församlings maskot vars funderingar man får del av i församlingstidningen Livet.

Nu medverkar han också i ett utskick till döpta på 1–4 årsdagen. På femårsdagen av dopet planeras en barnbok till alla, där Ture Tax medverkar i "Jakten på den försvunna ikonen". Under 2019 kommer också en kalender skapas. Illustrationerna är gjorda av Majja Karlsson.

Världen väntar på Inez och Samuel

Vad händer efter studenten? För Samuel Gabrielsäter, 19 år, från Rönö församling, och Inez Åkerbäck, 19 år, från Ösmo-Torö församling, väntar en spännande höst. De är Strängnäs stifts deltagare i utbytesprogram Ung i den världsvida kyrkan och reser i september.

Samuel ska till det Nordvästra stiftet

i den Evangelisk Lutherska kyrkan i Tanzania (ELCT-NWD) och Inez ska resa till den Evangelisk Lutherska kyrkan i Brasilien. De är hemma igen i december.

Efter resan ska de båda turnera stiftet runt och berätta om sina erfarenheter.

Frågor om bokning och intresseanmälan till anne.falk@svenskakyrkan.se

Vinner Byggare Bob?

Fem bidrag – ännu anonyma – är vidare i arkitekttävlingen som rör Strängnäs domkyrka och det omgivande domkyrkoberget.

Steg 2 i tävlingen är bland annat att ta fram en antikvarisk konsekvensbeskrivning (KKB) av varje förslag. Sedan avger Länsstyrelsen ett yttrande över vilka förslag som ur kulturhistorisk synpunkt är lämpligt att gå vidare med. Parallellt med det gör Samhällsbyggnadskonstnären inom Strängnäs kommun en utredning om detaljplanförslag. Arkitekttävlingen förväntas vara avgjord i slutet av 2019.

Stjärnan visar vägen

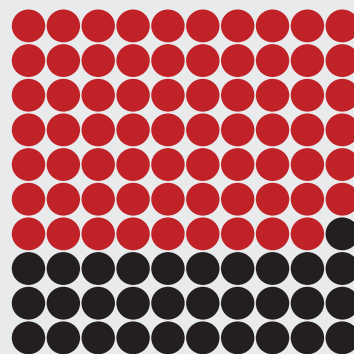
"Stjärnans väg" är en spelapp om Bibeln, kristendom, Svenska kyrkan och mycket mer. Appen är gratis.

Genom att svara på frågor inom olika ämnen tar man sig fram till slut fram till en skattkista. Längs vägen dyker fällor med mera upp och spelaren samlar guld. En som fastnat för spelet är Tomas Fors, stiftsstyrelseledamot från Mariefreds församling.

– För mig är Stjärnans väg lärande och utmanande. Det är intressant att se vad man kommer ihåg och samtidigt överraskande kunskaper som man får tillgodo.

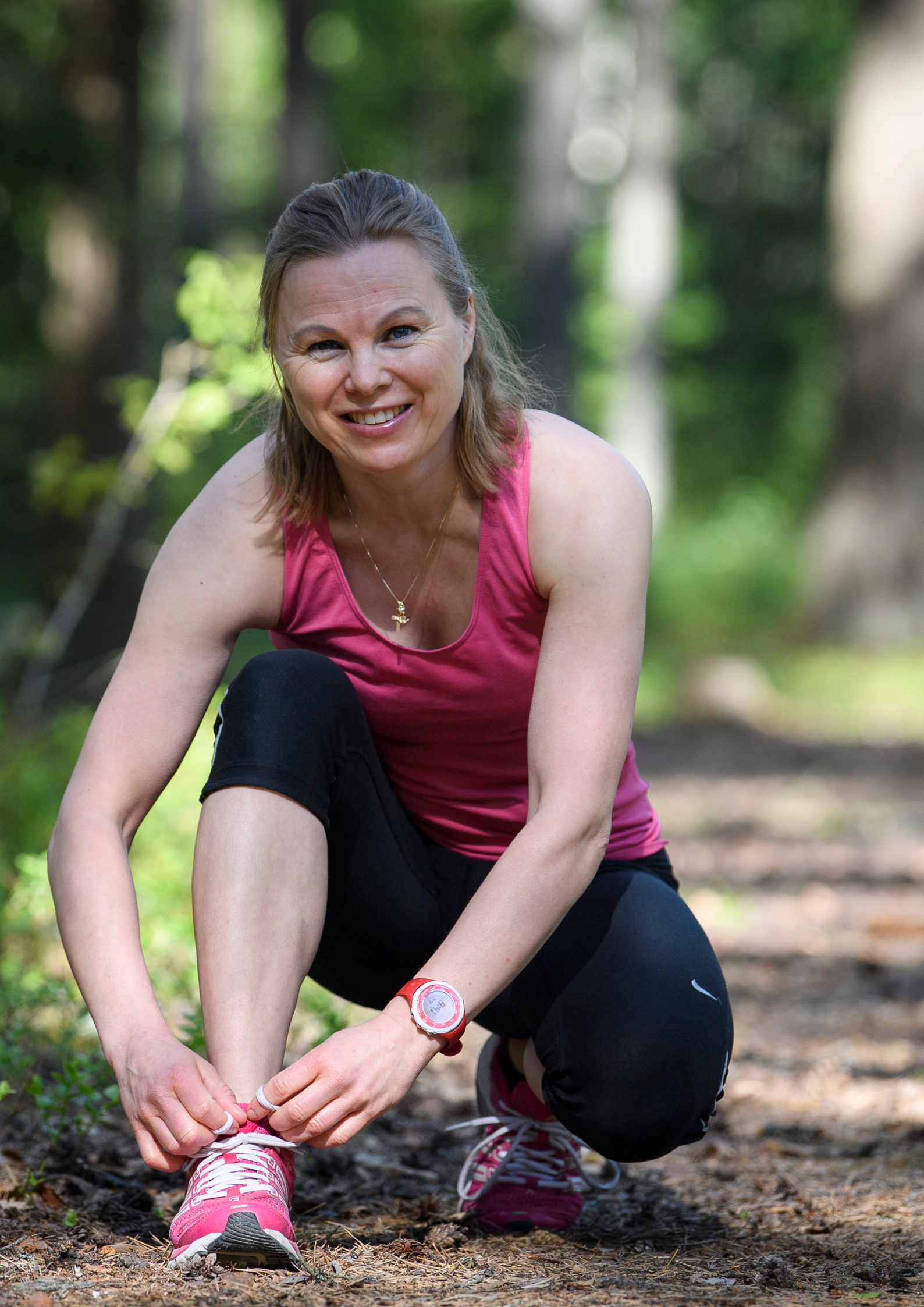
– Stjärnans väg passar alla, kanske speciellt lämpligt inom konfirmations- och missionsarbete.

Stjärnans Väg har varit en del i satsning i projektet "Dela tro – dela liv".

69%

36 av 51 församlingar/pastorat i Strängnäs stift är anslutna till GIP. Mål att vara 42 GIP-användare vid årets slut.

Hon har slutat döma

Finska Johanna Suban har gått
från hockeyrinken till predikstolen

TEXT: INGER LUNDIN FOTO: MAGNUS ARONSON

VAD FINNS det för likheter mellan Tammerfors och Örebro? En hel del, om du frågar Johanna Suban.

– Tammerfors är lite större, men alla gamla fabriker, ån som rinner genom stan och så alla öppna människor. Många säger att det är svårt att komma in i Örebro, men jag känner redan jättemånga här, säger hon med ett leende.

Det är bara nio månader sedan komministern, före detta sjukhusprästen, före detta personalchefen och före detta ishockeydomaren Johanna Suban och hennes två flickor, Vilja och Meri, flyttade från Finland till Sverige. Det är svårt att förstå att den annars helt finskspråkiga person som lätt och ledigt svarar på mina frågor, bara för mindre än ett

år sedan dammade av sin skolsvenska för att söka jobb på andra sidan Bottenviken.

– Jag ville veta hur det känns när man byter land och måste börja från början. Och så var jag nyfiken på språket. Jag ville gärna att jag och barnen skulle bli tvåspråkiga. Tioåriga Vilja och Meri, snart sju, har redan lärt sig svenska så bra att de emellanåt behöver rätta sin mamma, men Johanna skrattar gott. För varje dag lär hon sig lite mer.

JOHANNA HADE aldrig hört talas om Örebro, men hon hade hört mycket gott om Svenska kyrkan. På webbsajten upptäckte hon att den sverigefinska verksamheten i Örebro pastorat saknade präst. Hon

MÅLMEDVETEN. Johanna Suban, är präst i Mikael's församling i Örebro. Det var många hemma i Finland som höjde på ögonbrynen när hon för något år sedan berättade att hon och döttrarna skulle flytta till Sverige, men Johanna har klarat många tuffa utmaningar i livet.

tog kontakt med Mikael's församling, blev intervjuad (på svenska!) och fick jobbet. Så här sitter hon nu lugn och avslappnad framför mig i det vackra gamla huset Hjärsta gård på väster i Örebro varifrån den sverigefinska verksamheten utgår. Hennes dagar är fyllda av förberedelser för och besök i hem och på vårdinrättningar, dop och begravningar, barn- och ungdomsverksamhet, mässor, språkcaféer, och förstås möten av olika slag.

När jag gick på mammaledighet visste jag att jag inte skulle komma tillbaka till jobbet. **Jag ville inte sälja min själ.**

– Lite för många, kommenterar hon.

Som enda präst i det sverigefinska arbetet i Örebro får hon göra "allt", som hon säger, men det lyser i hennes ögon när hon talar om sitt jobb.

– Jag får en sådan härlig känsla när jag tittar på min församling. De som är här vill verkligen vara här.

– En del frågar sig om det finskspråkiga arbetet i Svenska kyrkan verkligen behövs, men det är så viktigt med det egna språket. Många sverigefinnar tappar ju svenskan när de blir äldre. Dessutom är det ju modersmålet som går rakt in i hjärnat! menar Johanna.

TUSENTALS FINNAR kom till Örebro under 1950- och 60-talen för att jobba på skofabriker och som skogsarbetare, och många bor fortfarande kvar i området. De är gamla, ibland också sjuka, och för dem är den sverigefinska verksamheten särskilt viktig. Men även många av deras barn, barnbarn och barnbarnsbarn känner stark förbundenhet med sitt finska arv. Det visar sig inte minst genom den stora grupp sverigefinnar som arbetar ideellt i kyrkan.

– Rötterna till Finland är starka och djupa. En del kommer förstås för språkets skull, men också för att de inte vill förlora

våra finska traditioner, som att fira självständighetsdagen eller vår finska Mors dag, förklarar Johanna.

MEN VI börjar från början.

Johanna föddes i finska Tammerfors och växte upp med sina föräldrar och en storebror. Johanna beskriver föräldrarna som varmt troende personer som tog med barnen till kyrkan varje söndag. Men de var också med Johannas ord en "ishockey-

familj". Hon var egentligen intresserad av all idrott, men valde precis som resten av familjen att satsa på issport. Först den hockeyliknande och snabba lagsporten ringette, sedan den mer fysiskt krävande ishockeyn. Eftersom hennes pappa också var ishockeydomare var det kanske inte så konstigt att han frågade om hon ville gå en domarkurs.

– Första matchen var jättesvår, men jag såg det som en enorm utmaning. Jag gillar utmaningar, konstaterar hon.

Hon var bara tonåring när hon dömde sin första match, men det blev fler och fler på allt högre nivåer, och när hon blev inbjuden till internationella läger för ishockeydomare förstod hon vilka möjligheter som fanns. Det krävde mycket av henne i form av både mental och fysisk träning, men hon steg i rankingen och dömde snart i den näst högsta serien för herrar, i den högsta serien för

damer. Hon var domare eller linjedomare i damhockey vid fem VM-finaler och under tre olympiska spel – i Nagano 1998 var hon bland annat med i bronsmatchen och i Salt Lake City 2002 och Turin 2006 i finalmatcherna. Hon studerade samtidigt på Tammerfors universitet med inriktning på HR-arbete, men fortsatte döma hockey även när hon började jobba och så småningom blev personalchef i flera större bolag.

Men efter OS i Turin 2006 tog hon beslutet att sluta döma i internationella sammanhang.

– Jag hade haft fantastiska upplevelser, men nu kände jag att det räckte. Delvis berodde det på att Johanna hade gift sig, och hon och hennes man ville bilda familj. År 2008 föddes lilla Vilja. Delvis berodde det också på kyrkan. Efter ett långt uppehåll efter konfirmationen hade hon hittat tillbaka till sin barndoms tro eller – kanske snarare – gjort den till sin egen.

– Nu kändes det som att Gud inbjöd mig att komma tillbaka. Jag började hitta en egen väg och en egen tro. Att få uppleva heligheten i mässan och gemenskapen i kyrkan var så fint. Det hade jag längtat efter.

HON ENGAGERADE

sig alltmer i församlingsarbetet men intresserade sig också för kyrkopolitiken. Hon var glad över att vara tillbaka i kyrkan, men reflekterade mycket över församlingslivet och ifrågasatte en del. Men allra mest ifrågasatte hon sitt yrkesval.

– Det arbete jag hade räckte inte för mig. Visst gjorde jag så gott jag kunde och ville arbeta för människors bästa. Men när man jobbar i ett storbolag handlar det ändå till slut allt om att tjäna pengar till stakeholders, säger Johanna.

FÖRSTA KARRIÄREN. Johanna Suban har dömt ishockeymatcher i fem VM-finaler och under tre olympiska spel.

FOTO: LEHTIKUVA/MARTTI KAINULAINEN

ETT VÄGVAL. Johanna är konfirmerad, men det dröjde innan hon återvände till kyrkan. Efter några år som personalchef i olika storbolag tröttnade hon på att allt handlade om att tjäna pengar. Hon började läsa teologi. Nu är hon präst i det sverigefinska arbetet i Örebro, får göra allt – och stortrivs!

Ja, när de svenska orden inte infinner sig tar hon då och då till ett engelskt. Jag förstår ju ändå. Aktieägarna, alltså.

– När vårt andra barn, Meri, föddes 2011 och jag gick på mammaledighet visste jag att jag inte skulle komma tillbaka till jobbet. Jag ville inte sälja min själ.

HÄR SKULLE nu historien glatt kunna fortsätta och berätta om hur Johanna bestämmer sig för att läsa teologi, arbeta för Gud och än en gång ta sig an en ny utmaning i livet. Men hennes man hade samtidigt plötsligt bestämt sig för något annat – att lämna henne och barnen. Deras minsta var tio månader. – Först försökte jag bara överleva. Även om jag i grunden är en väldigt positiv människa var jag förstörd jätteledsen. Vi hade haft ett bra äktenskap i väldigt många år.

Johanna uttrycker sin stora tacksamhet för den hjälp hon fick både av psykoterapeuter och kyrkans familjerådgivare under

den här perioden. Men det svåra gjorde henne också starkare. Hon beskriver studierna som ett slags terapi i sig självt medan hon försökte skapa om sitt liv som ensamstående mamma med två små barn.

– Under studietiden kunde jag gå igenom det som hade hänt mig. Men det blev som terapi, eftersom jag bestämde mig för att fortsätta framåt, att inte låta det jag hade varit med om förmörka resten av mitt liv. Gud ger till oss alla möjlighet att börja om.

Hon kände ett kall att bli präst, och under flera år arbetade hon som sjukhuspräst i Hyvinge.

– Det jag upplevde då har jag gjort mig mer insiktsfull som människa och präst. Jag har varit i mörkret och vet hur betydelsefullt det är att människor blir sedda och hur det känns att möta stora svårigheter i livet.

Och nu måste vi återknyta till hennes erfarenheter som hockeydomare. För som präst har hon tagit med sig en hel del insikter även från hockeyrinken.

– Som domare behöver jag se ut som om jag vet vad jag gör och att ha bra självförtroende – det behöver jag göra och känna som präst också. Och hockeyn har lärt mig att man kan göra jättemycket genom att förbereda sig mentalt.

– Precis som jag hade nytta av att gå igenom hela matcher i huvudet förr, har jag nytta av att gå igenom hela förrättningar i förväg nu. Som när jag skulle ha mitt första dop här i Sverige, till exempel. Det finns fler likheter.

– Man måste vara skärpt och kunna fatta snabba beslut. Man måste inge respekt, men samtidigt vara ödmjuk. När man gör fel måste man kunna erkänna det.

VISST HAR det ibland blivit lite fel med språket när hon som ny präst i Svenska kyrkan kastats in i helt nya uppgifter, men Johanna är sällan rädd.

– Jag har vågat göra en massa saker för att jag litar på Gud. Jag kan kasta mig in i något nytt för jag vet att Gud bär, även om

PÅ SPRÅNG. Livet kretsar just nu kring jobbet och familjen, men Johanna Suban springer gärna i Karlslundsspåret när hon får tid. Hon älskar också all form av utesport, som snowboard och dykning. Drömmen är att kunna kombinera idrottsintresset med prästuppdraget.

det kan kännas svårt ibland.

– När jag började prata om att kanske flytta till Sverige tyckte en del att jag var galen. I Finland är det svårt för präster att få jobb, och jag hade ett bra liv och ett bra jobb som sjukhuspräst, så varför skulle jag lämna det? Men jag samtalade med Gud och kände mig ledd. Och jag älskar mitt jobb här också!

ÄR DET skillnad på tron och livet i Svenska kyrkan jämfört med den finska?

– Inte så stor, men visst finns det skillnader. Svenska kyrkan är lite mer modern, den finska lutherska kyrkan är nog mer traditionell. Vi i Finland är lite mer allvarliga. Här är gudstjänstlivet kanske lite roligare, men är det så djupt? Hon funderar en stund.

– Men att jag tänker så beror ju ock-

så på att jag är från Finland. Jag behöver uppleva det där djupet i andligheten. Men några större kulturkrockar har det inte blivit, vare sig i kyrkan eller på andra ställen.

– Vi finner kanske går mer rakt på sak. Jag själv går rakt på sak, särskilt när jag skriver mina mejl, kortfattat och snabbt, så jag behöver nog lite mer av den svenska kulturen. Men många tycker också att det är positivt att jag skriver så rakt på – de förstår ju dessutom att det är en finne som skriver.

JOHANNA LER. Intervjutiden börjar gå mot sitt slut. Jag frågar henne om det finns någon plats för idrott i hennes nya, svenska liv.

– Just nu prioriterar jag familjen och jobbet, men jag använder alla stunder jag

kan. Jag cyklar vart jag än ska och springer gärna i Karlslundsspåret när jag får möjlighet. Naturen inspirerar mig mycket och jag kan inte leva utan utesport. Jag åker jag gärna snowboard, längdskidor och skridskor, och jag älskar att dyka. Det är en stark del av min tro att vara en del av Guds skapande universum.

Johanna stormtrivs med sitt liv som präst och känner att hon vill stanna i Örebro. Men hon hoppas att så småningom kunna kombinera sina två passioner.

– Min dröm är att få bli OS-präst. Någon gång i framtiden ...

När vi skiljs åt trycker hon min hand, och jag går ut i sommarsolen med en stark känsla av att hennes dröm kommer att slå in.

Fina, finländska fakta

FINLÄNDARE är den gemensamma benämningen för alla invånare i Finland.

Finnar kallas de finsktalande invånarna. Finlandssvenskar är namnet på de svensktalande i landet. Sverigefinnar är benämningen för den finskspråkiga

befolkningen i Sverige, en av de äldsta minoritetsgrupperna här.

FINNMARKERNA eller finnskogarna i bland annat Värmland och Dalarna visar spår från inflyttade finnar redan på 1600-talet.

Under andra halvan av

1900-talet kom en stor grupp finnar och finlandssvenskar till Sverige, bland annat för att arbeta i den växande industrin.

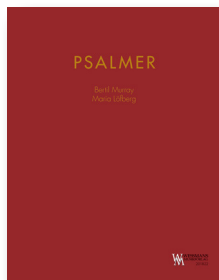
SVERIGEFINSK verksamhet i Strängnäs stift har funnits sedan 1960-talet. Enligt Statistiska

Centralbyråns beräkningar finns här mer än 46 000 personer finländare i första eller andra generationen. Det största antalet finskspråkiga finns i Örebro, Eskilstuna och Södertälje.

Källa: Wikipedia och Svenskkyrkan.se.

Skiftande kvalité i ambitiöst psalmsprojekt

Det är onekligen ett ambitiöst projekt att skriva en psalm till varje söndag i kyrkoåret. Resultatet av Bertil Murrays och Maria Löfbergs ansträngningar har blivit 80 små kompositioner med olika typer av tilltal.

Språket i "Psalmer" (Wessmans musikförlag, 2018) känns naturligt och innehållet är lätt att ta till sig. På det hela taget upplever jag texterna som enkla och moderna utan att tydligt fastna i en speciell tid eller tidsanda. Melodierna rör sig i ett vitt spektrum av olika stilar, alltifrån bossa nova, tango och visa till någon sorts pseudo-gregorianik, allihop med utskrivna ackompanjemangssatser. Att vissa av psalmerna är lite mer svårjungna än andra kan väl få vägas upp av den breda stilistiska omväxlingen.

Kvaliteten i texter och melodier är inte lika hög hela tiden, kanske beroende på hastigheten i tillkomsten. Samlingen som helhet är ändå ett mycket välkommet bidrag att använda som komplement till Den svenska psalmboken. Flera av Murrays och Löfbergs psalmer är väl värda att brukas och återbrukas under kommande decennier.

MATHIAS LUNDQVIST

Lindberg lyckas hålla balansen

Att i bokform introducera kristen tro på ett aktuellt sätt är inte en enkel uppgift. Svårigheten är att skriva kortfattat och tillgängligt, men inte så förenklat att trons djupdimensioner försvinner.

En bok som klarar den balansakten bra är den nyutgivna "Sju steg i kristen tro" (Verbum, 2018) av prästen Jonas Lindberg. I katekesens anda ger boken koncist men uppslagsrikt smakprov på vad kristen tradition har att säga om Gud, Bibeln, Jesus, bön och gudstjänst, sakramenten, ondska, synd, död och uppståndelse.

En bok som lämpar sig väl att sätta i handen på den som är nyfiken på kristen tro, eller som läsning i församlingens grupp för trossamtal.

JAN ECKERDAL

Namnkunniga Strängnässtiftare i bok om prästämbete och identitet

Under 1900-talet kom olika typer av antologier ut som behandlade prästämbetet och dess läge i samtiden. I boken "Prästen i kyrkan" (Artos & Norma, 2018) har ett antal präster födda under 1970-talet i en sådan antologi beskrivit läget i det utgående 2010-talet. Flera av dem har kopplingar till Strängnäs stift. Det är naturligt efter-

som det fortgående ecklesiologiska samtalet om ämbetet ur olika aspekter det senaste dryga seklet bedrivits av många namnkunniga strängnässtiftare, exempelvis biskoparna U L Ullman, Sam Stadener, Gustaf Aulén och Jonas

Jonson och kyrkovetaren Sven-Erik Brodd, förutom många diakoner och präster i församlingstjänst.

I sitt förord till boken uttrycker ärkebiskop emeritus Gunnar Weman sin glädje över denna "uppmuntransbok". Prästens uppgifter och identitet i förhållande till den lokala församlingen och den världsvida kyrkan är ärendet.

Det kan tyckas exklusivt och den tilltänkta läsekretsen enbart prästerlig. Tvärtom är det min erfarenhet som kyrkohistoriker att ett tydligt artikulert ämbete är viktigt också för lekfolkets självförståelse i Kristi kyrka. Därför kan antologin göras till utgångspunkt för en allmän diskussion om församlingens verksamhet och exempelvis tjäna till inspiration av den alltid aktuella diskussionen om förhållandet mellan styrning och ledning.

FREDRIK SANTELL

Lite sorglig fast med hopp

Boken "Hallå Världen!" (Libris förlag, 2018) är skriven av Bana Alabed. Jag tycker att titeln är bra och beskriver hur hon känner sig under kriget i Syrien.

Bana Alabed skriver om hur det är att leva i kriget och hur hon kämpar för att få en normal vardag. Hon berättar om vad de gör bara för att överleva och vad de gör i skolan. Boken handlar om både stort och smått.

När jag läste blev jag arg eftersom det hon och många andra upplever inte ska behöva upplevas.

Samtidigt blev jag ledsen eftersom folk upplever det. Jag blir glad då de glada stunderna kommer och när hon berättar om hur bra hon ändå har det med sina brorsor till exempel.

Jag blir även hoppfull eftersom det kom bra partier där inga bomber släpptes och inga skott hördes. Då kändes det som att, om det kan vara fred i 4-5 månader måste det kunna vara fred helt någon gång.

Jag tycker att boken är jättebra och lärorik. Innan jag läste den förstod jag vad som händer i Syrien, men nu förstår jag ännu mer.

Boken är väldigt bra skriven, den berättar saker ur olika perspektiv. I början var det svårt att förstå när mamman berättade och när Bana berättade, men man förstod senare tack vare "inramningen" när mamman berättade.

Jag tycker att människor som är mellan 10-100 år kan läsa denna bok eftersom den berättar så mycket mer än andra böcker – den är från ett barns perspektiv. Den kan även passa för yngre om de tidigare känner till kriget i Syrien.

LEO LOUNELA, 12 ÅR

Lek med bibelkunskap

Vad kan ni om världens mest lästa bok?

En deltagare börjar leken genom att säga en person eller en plats som finns i Bibeln. I tur och ordning ska övriga sedan säga en person eller plats som finns i Bibeln, måste börja på samma bokstav som tidigare ord slutar på. Den som inte kommer på något får lämna leken. Varje plats eller person får bara nämnas 1 gång.

Örebro

Biskop Johan visiterar Örebro pastorat den 18–28 september, samt helgen den 20–21 oktober. En kyrkoherde, ett kyrkoråd, åtta församlingar med respektive herde och församlingsråd. Ett digert program väntar.

Dunker-Lilla Malma

Den 42:a upplagan av Malma Marken äger rum helgen den 27–29 juli. Lördagen den 28 juli är det marknads-gudstjänst klockan 13.00.

Kumla

Svenska kyrkan i Kumla ordnar Sommarskoj för barn från förskoleklass till årskurs 5 under tre veckor i sommar.

Bodarne

Efter gudstjänsten den 1 juli i Skagershult gamla kyrka (klockan 10) är det pilgrimsvandring. Ta med stövlar och matsäck. Tillbaka efter vandringen finns det buss.

Lerbäck-Snavlunda

Barn välkomnas att leta "busiga kyrkmöss" i Snavlunda kyrka under perioden då vägkyrkan har öppet, den 2–15 juli. Vuxna kanske roas mer av att få guidning i kyrkan eller lyssna till sånggruppen Snava, som sjunger vardagar kl 17.30.

Askersund-Hammar

Vackra Birgittakyrkan i Olshammar, byggd 1620, håller öppet som Vägkyrka, mellan 16 och 29 juli, alla dagar 14–17. Enligt traditionen uppförde den Heliga Birgitta ett kapell på den plats som kyrkan står idag. Välbevarade glasmålningarna, i form av vapensköldar, och sammanbyggt altare och predikstol tillhör sevärdheterna.

Kvismare

Inbjuder till familjeläger den 17–19 augusti, i Klacka Lerberg strax utanför Nora. Start med gemensam kvällsmat och sen är helgen fylld av lek, samtal, fiske, bad, kanotturer och gudstjänster. Ett syfte är också att få mysa och bara vara.

Björkvik

Den 26 juni klockan 15:00 är det musikan-dakt i Gamla kyrkan med Nyköpingshus spelman-slag. Medtag kaffekorg. Vid regn i Mangelboden.

Strängnäs

I år plockas bok för bok ner från domkyrkobibliotekets hyllor av två bok- och papperskonservatorer. Fanny Stenback och Linda Elvejord gör en konservatorisk inventering av de 2 000 volymerna som ingår i bibliotekets samling, där det äldsta verket är från 1468.

Åker-Länna

En ny kyrkoherde är på plats. Markus von Maartens, 63 år, lämnade soliga Teneriffa för en vardag i Sörmland. Det var klimatet som lockade, har denne finskfödde teologie doktor och åttabarnsfar förklarat.

Nynäshamn

På klippan mitt i staden står Nynäshamns kyrka från 1930. Sedan den 9 april är den stängd för en omfattande renovering, både utvändigt och invändigt. Pågår fram till slutet av september.

Strängnäs

Nykvarn

Södertälje

Gnesta

Nynäshamn

Trosa

Nyköping

Oxelösund

Nyköping

I väntan på en återuppbyggd klockstapel, efter branden, har Alla helgons kyrka fått en provisorisk klockringning. Förinspelad klockor ljuder från högtalare i ett fönster på kyrktornet. Ny klockstapel planeras att vara färdig sommaren 2019.

Ösmo-Torö

Inbjöd i våras till en sångskola för män. Det kom fyra "frimodiga och skönsjungande" män, varav tre deltog i valborgssången och en ännu är kvar i kyrkokören. Nu har kyrkomusiker Unni Eriksdotter istället planer på en sångskola för kvinnor i höst.

FÖLJ MED OCH BE

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen.

VECKA 25

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren.
Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.
I Borgågemenskapen: England och Sverige.

VECKA 31

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Lars Viper.
Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.
I Borgågemenskapen: England och Finland

VECKA 26

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm.
Eskilstuna, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshtulta, Kafjärden och Stenkvista-Årila.
I Borgågemenskapen: England, Sverige och Finland.

VECKA 32

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren.
Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.
I Borgågemenskapen: England och Sverige.

VECKA 27

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed.
Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.
I Borgågemenskapen: England och Sverige.

VECKA 33

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm.
Eskilstuna, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshtulta, Kafjärden och Stenkvista-Årila.
I Borgågemenskapen: Irland och Danmark.

VECKA 28

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt.
Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.
I Borgågemenskapen: England och Norge.

VECKA 34

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed.
Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.
I Borgågemenskapen: Finland och Skotska episkopala kyrkan.

VECKA 29

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Lena Fagéus.
Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.
I Borgågemenskapen: Sverige och England.

VECKA 35

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Jimmy Åkerfeldt.
Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.
I Borgågemenskapen: Finland och England.

VECKA 30

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg.
Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.
I Borgågemenskapen: Litauen och Irland.

VECKA 36

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Lena Fagéus.
Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.
I Borgågemenskapen: England, Wales och Danmark.

FRAMÅT TILLSAMMANS. Biskop Abednego Keshomshara kommer till stiftsfesten i augusti. Då ska avtalet med Strängnäs stift formellt undertecknas, men relationen har utvecklats under en tid. Domprost Christofer Lundgren ingick i den delegation som besökte Bukoba i Tanzania i våras.

FOTO: ANNE FALK

När vänskapsband knyts

Nytt vänstiftsavtal med Tanzania har historiska rötter

Hur uppstår relationer mellan stift i olika länder? Vilka är förväntningarna? Snart får Strängnäs sitt femte vänstift, det första i Afrika. Avtalet är nytt – vänskapen har funnits länge.

VÅREN 2016 kom ett brev från biskopen i Bukoba till biskop Johan Dalman. I brevet föreslogs att det nordvästra stiftet i Tanzania och Strängnäs skulle bli vänstift. Stiftsstyrelsen beslutade att fortsätta samtalet.

I våras reste Anne Falk, som handlägger internationella frågor på stiftet, till Bukoba i sällskap med domprost Christofer Lundgren och stiftsmusiker Mathias Thornander. På plats samtalade de om de båda stiftens förväntningar på relationen.

ANNE FALK

– Relationen kommer att innebära en bönegemenskap och vi hoppas kunna hitta former för erfarenhetsutbyte på flera områden – till exempel har musik, trosfördjupning och diakoni nämnts som intressanta teman att prata vidare om. Vi bjuder också in varandra där det kan vara intressant att ha med erfarenheter från vänstiftet, säger Anne.

HON TROR att relationen även kan leda till nya vänförsamlingar.

– För nio år sedan var Hallsbergs församling värd för två killar från Bukoba. Det var en del av projektet ”Ung i den världsvida kyrkan”. Det

ledde till att Hallsberg fick en vänförsamling i Bukobaregionen, berättar Anne.

Motsvarande hände några år senare i Kumla.

– Detta kan säkert ha bidragit till att stiftet i Bukoba tillfrågade just Strängnäs stift om en vänrelation, tror Anne.

HUR LIKA behöver man vara för att en vänrelation ska fungera? Var går gränsen för olikhet?

– Vi behöver nog dela vissa grundvärderingar, säger Anne. Och ha samma bild av ett ömsesidigt utbyte. Vi har stor glädje av att ta del av hur man kan vara kyrka på andra håll i världen, även om vi inte alltid håller med varandra. Vi lever i skilda sammanhang och respekterar att det ser olika ut.

Anne Falk förmedlar gärna information och kontakter i vänstiftet till enskilda och församlingar.

– Både kyrkan och miljön är mycket välkomnande. Bäst på engelska är äldre personer och de med gymnasie- och universitetsutbildning.

Vänstiftsavtalet, som är tänkt att undertecknas på stiftsfesten den 25 augusti, är en formalitet, en skriftlig avsiktsförklaring. Vanligen skrivs avtal på fem år. Sedan görs en gemensam utvärdering.

KARIN REIBRING

Vi har stor glädje av att se hur man kan vara kyrka på **andra håll i världen**, även om vi inte alltid håller med varann.

Lutherska kyrkan i Tanzania – det är sen gammalt

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania, ELCT, är en växande kyrka med drygt 6,5 miljoner medlemmar fördelade på 25 stift som vart och ett leds av en biskop.

En av de första svenska missionärerna var Bengt Sundkler, som arbetade i dåvarande Tanganyika 1942–45. Han kallades tillbaka 1961 för att bli stiftet Bukobas

förste biskop. Kontakterna med Strängnäs stift ligger främst på ett personligt plan. Jonas Jonson, tidigare biskop i Strängnäs stift, var god vän med Bengt Sundkler och

besökte Tanzania flera gånger.

Ung i den världsvida kyrkan har sedan i början av 2000-talet samverkat med ELCT:s nordvästra stift.

”Vi har ett arv från

Generalsekreterare Kigembe om diakoni, elgitarrer och svensk professionalism

– I Svenska kyrkan brottas ni ju också med att få de unga att stanna. Jag tror att vi kan lära av varandra här.

Det säger Elmereck Kigembe, generalsekreterare i Evangelisk-Lutherska kyrkan i Tanzania, Nordvästra stiftet, en kyrka som bevarar ett svenskt arv.

ELMERECK KIGEMBE har varit generalsekreterare Evangelisk-Lutherska kyrkan i Tanzania, Nordvästra stiftet (ELCT-NWD) i fyra år. Innan det arbetade han bland annat med kyrkans internationella relationer och han har varit i USA, Asien och Europa flera gånger. Sverige har han besökt två gånger, senast i höstas då han också hälsade på i Strängnäs.

– Det finns många kristna kyrkor i Tanzania, men vi i evangelisk-lutherska kyrkan har ett holistiskt perspektiv på människor. Vi vill hjälpa dem spirituellt, mentalt, fysiskt och materiellt. Alla delar utgör människan och de går inte att separera.

Det är inte svårt att förstå hur han menar, inte efter att i fyra dagar följt med på en resa genom stiftet, till sjukhus, hälsocenter, barnhem och landsortskyrkor, till landbruksskolor, musikskolor, skolor för döva barn och självhjälpsgrupper. ELCT-NWD bär stora delar av samhällets infrastruktur.

– Vad gäller vårt sätt att tro är vi kanske lite konstanta i vår kontext. Vi är inte så karismatiska i vårt uttryck, för vi har ett starkt arv från Svenska kyrkan. Vi är strikta med våra ordningar, vår liturgi och våra traditioner.

DET FINNS en gemensam liturgi inom ELCT, men andra stift förhåller sig mycket mer flexibelt till detta. I det nordvästra stiftet värnar man också den apostoliska successionen som inleddes i och med stiftets första biskop, svensken Bengt Sundkler.

– Andra stift inom ELCT ser nog på oss som lite högkyrkliga. Jag tror det beror på att vi inte är lika påverkade av de pentekostala kyrkorna som de.

Han menar också att det Nordvästra stiftet har ett kall för diakoni som inte återfinns på samma sätt i andra stift i Tanzania.

Den diakonala visionen kommer från stiftets andra biskop Kibira. På den tiden fick kyrkan i Tanzania mycket stöd från Europa, inte minst Svenska kyrkan. Nu drivs en stor del av den diakonala verksamheten helt utan utländska medel. En del görs

KYRKAN MITT I BYN. Kyrkan i Bugarama samlar människor till gudstjänst och för att ta del av viktig samhällsinformation som prästen förmedlar eller få nyheter om vad som har hänt i det omkringliggande samhället.

BEREST MAN.

Generalsekreterare Elmereck Kigembe har besökt Sverige ett par gånger. Han gillar våra sätt att fira mässa.

VÄRT ATT VETA

Religion

30–40 procent av invånarna i Tanzania räknas som kristna, ungefär lika många är muslimer.

För att undvika motsättningar förs ingen statistik över religiös tillhörighet. Av de kristna är hälften katoliker.

Den lutherska kyrkan är näst störst, därefter den anglikanska.

också i samarbete med regeringen. Kyrkor här står för cirka 40 procent av den sociala infrastrukturen. Biskoparna tillåts lyfta frågor med presidenten. När presidenten hälsar på i olika regioner får samfundet ofta närvara med sina ledare.

När det kommer till politik vill regeringsmakten dock inte att kyrkorna ska lägga sig i. När den lutherska kyrkans alla biskopar under påsken gick ut med ett öppet brev där de talade om de allt mer auktoritära politiska klimatet och repression av oppositionspartier så sågs det inte med blida ögon.

Nordvästra stiftet är en av regionens största arbetsgivare med cirka 800 anställda – man är en betydande samhällsaktör. Det råder inget tvivel om att den grundläggande människosyn som präglar den här kyrkan uppdrag stämmer med vår svenska.

– Under ett par år har vi haft problem med islamistiska fundamentalister, med nedbrända kyrkor och hatbrott. Händelserna gjorde att människor började hysa ett ogrundat hat mot varandra. Som kyrka såg vi att vi var tvungna att agera.

Man har tagit fram en modell för religionsundervisningen i skolan som ska inkludera alla de stora trosinriktningarna i regionen, slå hål på fördomar och hat och minska risken för extremism.

ELMERECK OCH andra som var på besök i Sverige förra året förundrades över våra kyrkor och kate-draler. Hur vi sparar målningarna i taket och låter

Svenska kyrkan”

MUSIKALISKT UTBYTE. Redan innan vi blivit vänstift har det funnits samarbete mellan Bukoba och flera församlingar i Strängnäs stift kring musik. Med på resan till Tanzania var stiftsmusiker Mathias Thornander.

historien vara närvarande. Han menar att det ger en tyngd, en vördnad.

– Ni är en kyrka med väldigt lång erfarenhet. När vi pratar om 100 år pratar ni om minst 500. Ni har gått igenom många faser och är en av de starkaste kyrkorna i det luterska samfundet. Dessutom har ni arvet från den katolska kyrkan med er.

Han pratar också om de olika sätten att fira mässa som han upplevt i Sverige.

– Att ni kan anlägga en viss ton, ha ett visst tema eller pedagogik, anpassa efter målgrupper och göra mässan till en upplevelse som väcker olika tankar och sinnesstämningar hos besökaren, det gillar jag.

TIDIGARE I veckan har vi pratat om nya, moderna sätt att vara kyrka på. Jag har berättat om biskop Johans filmer på Facebook och hur både stift och församlingar flitigt använder sociala medier för att nå ut. I Bukoba vill man bli modernare och nå ut till unga. Inte minst brottas man med gudstjänsten – hur gör man den relevant för en yngre målgrupp?

Elmerek menar att de pentekostala kyrkorna lockar med moden västerländsk musik och att många unga dras till sådant, därför har stiftet målet att förse alla kyrkor med moderna instrument som keyboards och elgitarrer. Men det är en utmaning menar han.

– I Svenska kyrkan brottas ni ju också, kanske mer än vi, med att få de unga att stanna. Få dem att

känna att kyrkan är relevant för dem och deras liv. Jag tror att vi har mycket att lära av varandra här. I hur vi är relevanta i vår samtid, utan att vi tappar vår tradition och grund i teologin.

Jag undrar vad han tänker att Svenska kyrkan har mer för utmaningar. Elmerek tycker sig se att tron på mission har försvagats. Han menar att även om världen förändrats och mission ser annorlunda ut idag så är visionen den samma och vi får inte tappa tron på den.

– **MÖTEN** över gränser är livsviktigt för kyrkans framtid oavsett om de sker lokalt eller globalt. Svenska kyrkan har blivit så professionaliserad, så till den grad att de som jobbar ibland inte har någon koppling till kyrkan som bas, till församlingarna och tron. Professionalism är bra men det ena får inte utesluta det andra.

– Vi får inte glömma grunden i människors tro. Kanske kan Svenska kyrkan lära sig av vårt sätt att verka i närmare samklang med livets gång.

Vi har mycket att lära av varandra i hur vi är relevanta i vår samtid, **utan att vi tappar** grund i teologin.

ANNE FALK

En längre version av intervjun finns på stiftets hemsida.

”Det handlar inte om ekonomi”

Erik Berggren, handläggare Ekumenik, om varför stift söker vänner runt om i världen

Vänrelationer mellan stift är ett yttre tecken på att vi inte lever isolerat utan är del av den världsvida kyrkan.

Vänstift är något ganska nytt som började under senare delen av 1900-talet. Alla Svenska kyrkans stift har vänstift. Vanligast är att de ligger i Europa eller Afrika. Just i Afrika har de ofta uppkommit genom missionärer.

PÅ NÄRMARE håll har det ofta börjat med personliga kontakter, till exempel mellan biskopar. Syftet kan variera.

– Vänstift handlar inte om ekono-

ERIK BERGGREN

mi, vi skickar inte pengar från Sverige, säger Erik Berggren, nationell handläggare för ekumenik med ansvar för Afrika.

Vänrelationen kan handla om förbön, möten med reflektion om den egna identiteten, ungdomsutbyte, präster som möts eller församlingsmedlemmar som besöker varandras kyrkor.

När biskopar vigs bjuder man in varandra. En vänstiftsrelation syftar till att uttrycka det enskilda stiftets delaktighet i Kristi världsvida kyrka.

– Vänskapen är ett sätt att dela

tro. Vi berikar och utmanar varandra med våra erfarenheter av tro.

– Relationen är också ett yttre tecken. Vi lever inte isolerat, vi är del av den världsvida kyrkan, säger Erik Berggren.

Många vänstift är, liksom Svenska kyrkan, lutherska kyrkor. Men långtifrån alla. Karlstad stift är vän med Roms stift inom den romersk-katolska kyrkan. Västerås stift odlar vänskap med en anglikansk kyrka i södra Afrika. Samtliga vänstift i Storbritannien tillhör den anglikanska kyrkan.

Strängnäs blir sjätte svenska stift som har kontakt med Tanzania. Västerås, Karlstad, Luleå, Visby och Stockholms stift har redan vänstift där.

KARIN REIBRING

Hej *kompisar*, vad betyder vi för er?

Portalen ställde några frågor till Strängnäs stifts fem vänstift. (Fler frågor och utförligare svar på hemsidan.)

1. Vad innebär det för er att ha vänstift? 2. Hur många har ni? 3. Vad tycker ni att kontakten med oss ger er?

Tunsberg, Norge

1. För oss innebär vänstift att ha en nära och ömsesidig kontakt med ett stift i vårt grannland. Det är kort väg och många gemensamma intressen och utmaningar.

2. Vi har 3 vänstift. Sverige, Litauen och Egypten.

3. Kontakten med Strängnäs är en frisk fläkt från öst. Vi inspireras av biskop Johan och andra medarbetare och har många goda möten.

Truro i Cornwall, Storbritannien

1. Det känns bra att veta att vi inte är ensamma, många kristna i världen delar samma förutsättningar som vi. I samband med Brexit blir kontakterna med Europa ännu viktigare.

2. Just nu bara Strängnäs. Vi hade tidigare vänstift i Sydafrika, och letar nu efter en ny kontakt i ett utvecklingsland.

3. Teologiskt bär vi samma arv, berikande att diskutera. Ni har bra undervisningsmaterial om tro och liv och ni är ett föredöme i ert sätt att bemöta flyktingar från Syrien och Irak.

Bukoba, Tanzania

1. Att vi är i kommun. Vi behöver vara i gemenskap som ett folk och lära av varandra.

2. Vi har en form av vänkontakt med lutherska kyrkan i New York och vi planerar faktiskt att också etablera den här typen av kontakter med kyrkan i Rwanda.

3. Inspiration! Er erfarenhet av att vara kyrka är viktig för oss. Vi är också intresserade av att lära av er vad gäller moderna kommunikationsmedel och sätt att nå ut.

Vänstiftsavtal under-tecknas på i augusti

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Jordanien och det heliga landet (ELCJHL)

1. Kristna palestinier utgör endast två procent av befolkningen. Då är kontakter med systrar och bröder i världen viktiga. Vi får styrka och stöd i tuffa tider, och vi hoppas kunna ge det samma.

2. Vi har sju vänstift. Två i USA, ett i Kanada, Finland, Sverige, Norge och i Tyskland.

3. Vad det innebär att vara majoritetskyrka, om teologi och hur evangeliet tolkas i er svenska kontext. Vi uppskattar särskilt ert rika arv av musik och konst.

Tammerfors, Finland

1. Levande relationer mellan vänstiften hjälper oss alla att komma ihåg att Kristi kropp är en. Vi gläder oss speciellt över den långa och varma förbindelsen med Strängnäs stift. Lära av varandra och få nya tankar och idéer.

2. Fyra vänstift: Strängnäs i Sverige, Manchester i England, Östra Stiftet i Namibia och Delaware-Maryland, USA.

3. Vänskap på alla nivåer är allra viktigast.

Jonas Sjöstedt (V):

– Jag är inte troende, men går en del i kyrkan. Min äldre dotter lät döpa sig som vuxen och jag har en väldig respekt för Svenska kyrkan. Mycket av det kristna kärleksbudskapet ligger nära socialismens värderingar.

Annie Lööf (C):

– Jag är kristen genom dopet men är inte troende. Jag ber inte, men har funnit en trygghet i kyrkans miljö. Lokalerna kan vara otroligt vackra, och man kan finna tröst där utan att för den skull be en bön.

Gustav Fridolin (MP):

– Jag är troende och går i kyrkan. Allt är ju inte kul med att vara minister. Man blir jämt igenkänd och bedömd. Att få gå in och vara en del av församlingen, på samma villkor som alla andra – det är väldigt rogivande och skönt.

Ebba Busch Thor (KD):

Hon har sin bakgrund inom Livets ord och gick på församlingens skola. Ebba har en väldigt djup övertygelse att Gud finns.

– Jag tror på ett liv efter detta.
Hur ser det ut?
– Då sitter vi i regeringen, svarar hon och skrattar.
Hon utvecklar inte frågan vidare.

Vad tror du på?

Så svarade partiledarna om sin tro, när journalisten Sven Melander frågade på sin youtube-kanal.

Ulf Kristersson (M):

– Jag har länge varit intresserad av religiösa frågeställningar och märker med tilltagande ålder att intresset inte avtar. Jag tror på något, men lite oklart vad. Men jag tror på Strängnäs domkyrka. Det räcker för mig att vara bekväm i Svenska kyrkan.

Jan Björklund (L):

– Jag skulle spontant svara nej på om jag är troende. Men när min pappa låg för döden bad jag till Gud. Det går inte entydigt att ge ett svar på detta. Man ska vara ödmjuk inför livets riktigt svåra situationer. Jag går inte i kyrkan annat än vid familjehögtider.

Stefan Löfven (S):

– Jag är inte aktivt troende. Men jag har funderat mer och mer på de här frågorna. Som ung var jag säker på att det inte fanns något. Men det finns något i tron och det religiösa samtalet som tilltalar mig. Jag ber inte, även om det kan ha hänt vid något enstaka tillfälle.

Jimmie Åkesson (SD):

– Jag är troende. Men det varierar från en dag till en annan på vem jag tror. Jag är väl agnostiker i grunden, men samtidigt ber jag till Gud. Varje dag. Det är en rutin för mig. Även om han inte hör mig, kostar det mig någon minut om dagen. Jag förlorar inget på det. Det är ingen dialog, utan ett uttryck för en allmän önskan.

SE SIG SJÄLV *i andra*

Hälsosamt för självbilden med ett internationellt perspektiv

BAKOM ORDEN

Kristin Molander är tidigare handläggare för ekumenik på kyrkokansliet samt biskopsadjunkt i Stockholms stift. För närvarande är hon komminister med ansvar för gudstjänst- och undervisning i Danderyds församling.

Det tog några år innan myntet trillade ner... Efter flera resor och möten med Kyrkornas världsråd, med Lutherska världsförbundet och Global Christian Forum, resor som tog mig till olika världsdelar och olika kristna sammanhang, blev det uppenbart att något "skavde" i mig.

VID VÅRA gemensamma gudstjänster, under förhandlingar och samtal blev "skavet" tydligare och tydligare för att till sist uppdagas. Jag hade fått erfara den befriande men smärtsamma perspektivförskjutning det innebär att få syn på sig själv och sina egna sår med hjälp av andra.

Vid ett av Kyrkornas världsråds möten satt vi och lyssnade till en företrädare för Rysk-ortodoxa kyrkan som ondgjorde sig över – för Ryssland – nya kristna grupper med tveksamma teologiska och moraliska åsikter som försökte proselytera i Ryssland. "Vi är folkets kyrka, vi står för de sanna och riktiga värderingarna, vi finns för alla!" – och det slog mig: Kära nå'n! De låter ju som vi! Först när jag såg min egen kyrka i Lutherska världsförbundets sammanhang såg jag den självsäkra, självklara och stundtals självgod majoritetskyrkan. Den som räknar sitt medlemsantal från närmast 100 procent

av befolkningen och neråt. Den som få valde att tillhöra och de flesta anslöts till. Den som av historiska skäl varit ett med "makten", en av "auktoriteterna" och hållit "folket" i "Herrans tukt och förmaning".

Av Lutherska världsförbundets 145 medlemsskyrkor är 5 majoritetskyrkor i sin kontext; de evangelisk-lutherska kyrkorna i Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island. Svenska kyrkan är inte som evangelisk-lutherska kyrkor i allmänhet. Vi har inte sällan mer gemensamt med Rysk-ortodoxa kyrkan i Ryssland, Romersk-katolska kyrkan i Italien eller Engelska kyrkan i England.

PÅ ANSLAGSTAVLAN vid min arbetsplats finns en post-it lapp där det står: The truth shall set you free. But first, it will piss you off. Som kristna är vi kallade att söka oss till såren. Världens sår, vår kyrkas sår, våra egna sår. För det är där vi konfronteras med "skavet". Med sanningen. Det finns inget annat sätt att lindra och läka än att utgå från såren. När vi söker oss till och ser de egna såren, de egna "skaven" – då kommer vi få betydligt svårare att döma andra för deras tillkortakommanden. Ekumenikens utgångspunkt är att först identifiera och känna sig själv, sina egna tillkortakommanden och brister. Sanningen om mig själv öppnar upp för mötet med den andre. Jag kommer alltid att ha svårt att kritisera Rysk-ortodoxa kyrkan utan att känna att kritiken slår tillbaka på min egen kyrka.

Vi är alla sökare, pilgrimer, landstrykare ... även som kyrkor. Vi har inte hittat den perfekta organisationen eller den bästa tolkningen av evangeliet... Vi letar och längtar. Och nu är det så med längtan och sökande att lyfter man inte blicken, ser bortanför den egna horisonten, undersöker och frågar om vägen – så kommer man aldrig att röra sig. Att leva i den ekumeniska verkligheten gör det omöjligt att slå sig till ro med det egna. När vi utsätter oss för varandra kommer vi också att börja se våra egna skavanker och outtalade maktpositioner.

DET ÄR en sen kväll i augusti på Ortodoxa kulturcentret på Kreta. Kyrkornas världsråd har möte och vi samlas alla till aftonbön uppe på terrassen, med himlen som tak. Den ekumeniska patriarken Bartolomeus från Konstantinopel har varit här idag och våra ortodoxa syskon har fullständigt gått i spinn över detta. Jag nöjde mig med en liten piruett men gladde mig med dem. Kvällen är mörk, luften är ljum, Medelhavets vågor rullar in nere på stranden. Värmeljus i form av en segelbåt har ställts ut på marken. Vi sjunger: "Laudate omnes gentes, laudate dominum – Sjung lovsång alla länder och prisä Herrens namn".

Avslutningsvis ber vi Vår Fader, Notre Père, Our Father Aboon Dbashmayo, Πάτερ ἡμῶν – och pingstens under känns med ens mycket nära. Vi är en familj, en kropp. Vi sitter i samma båt, lever på samma jord, har fått samma uppdrag – att visa på Kristus på de sätt vi kan, där vi är satta att tjäna. Och jag känner mig för en stund alldeles hel. Alldeles lugn. Jag är en del i en stor familj. Min kyrka är en del i den enda Kyrkan. Runt omkring mig ser jag syskon från Indonesien, från Argentina, från Kanada, från Nigeria, från Georgien, från Syrien, från Ryssland, från Palestina, från Grönland, från Nya Zeeland, från Fidji, från Japan, från Surinam, från Angola, från Egypten, från Skottland... Vi är så osannolikt olika!

Med så olika värderingar i så många frågor! Under våra arbetsmöten blir vi osannolikt provocerade av varandras olika mötesteknik, disciplin, bordsklick, kroppsodör ... men kallelsen från vår Gud är att vi ska sitta kvar, hålla ut, stå ut – och fortsätta.

EKUMENIK ÄR ett förhållningssätt. Ett förhållningssätt som utgår från en självförståelse av att endast vara en kantstött del i en större – kantstött – helhet. Svenska kyrkan är inte Kristi kyrka. Svenska kyrkan är en kroppsdel i Kristi kyrka. Kristi kyrka med alla folk, av alla folk, för alla folk – som vill

"Hur olika kan vi vara och hur olika kan vi tycka, och ändå mena oss vara samma Kyrka? **Extremt olika!** Det är att hålla samman delarna trots skillnader som är Kyrkans kallelse. Men detta är svårt för oss."

höra till. Hur olika kan vi vara och hur olika kan vi tycka, och ändå mena oss vara samma Kyrka? Extremt olika! Det är att hålla samman delarna trots skillnader som är Kyrkans kallelse. Men detta är svårt för oss. Vi söker oss till likasinnade. Vi blir kränkta och hävdar vår rätt. Vi röstar ut och anklagar varandra. Vi definierar, definierar ut, delar upp, sätter gränser. Allt det som på grekiska stavas Diabolos. Vår identitet som kristna och som kyrka är INTE att definiera ut varandra beroende på vad vi tycker om olika saker. Vår identitet som kyrka utgår från att vi är ett, en enda kropp, trots att vi tycker olika. Jag kallar det "det ekumeniska imperativet": Det finns bara en Kyrka! Till det får vi förhålla oss. Helt enkelt.

DIALOGEN MELLAN Kyrkornas Världsråd och Romersk katolska kyrkan hade pågått under hela efterkrigstiden. De karismatisk/evangelikala rörelserna hade tagit avstånd från den organiserade ekumeniken. Under de senaste 20 åren hade även andra kristna kyrkor och samfund – som vare sig ville eller kunde hitta sin plats i något av de större ekumeniska sammanhangen – växt enormt både i mängd och i antal.

Kristenheten i världen förändrades och började anta en annan form. Insikten växte om att nya mötesplatser var nödvändiga. Annars skulle distansen mellan kyrkorna öka och förståelsen och tilliten minska. Man insåg att modellen för själva samtalet var avgörande för om man skulle lyckas. 2007 kallades det första internationella Global Christian Forum samman. 2010 fick jag besöka Global Christian Forums andra internationella möte, på ön Sulawesi i Indonesien. Tillsammans med biskop Hans Stiglund fick jag uppleva en av mina största "multilaterala" utmaningar hittills. De människor som arbetat fram metoderna för Global Christian Forum är människor med interkulturell sakkunskap och erfarenhet. När man samlar människor från all världens hörn och kulturer, från mängder av olika fromhetsriktningar – alla med sina anspråk på att vara "sanna", med olika åldrar och utbildningsnivåer, då är metoden – "infrastrukturen" – för mötet avgörande. I Global Christian Forums sammanhang

förs inga debatter eller akademiska diskussioner om teologiska ämnen.

I Global Christian Forums sammanhang talas det inte lika mycket om tro som i tro. Under vårt första gruppsamtal skulle vi berätta för varandra om "Det här betyder Gud i mitt liv". I min grupp fanns en mycket amerikansk sydstatskvinna med fransk manikyr på tånaglarna. Hon visade sig vara hustru

"När delarna möts – på riktigt – blir helheten synlig. Den kantstötta helheten som berättar att **det såriga och sanna bär**. Igenom allt. Trots allt."

till en välkänd och berömd "mega church pastor" i Florida. Jag kände fördomarna bubbla upp inom mig ... och många av dem besannades också under de kommande dagarna och samtalen. Åsiktsmässigt stod vi en rejäl bit ifrån varandra, men hennes ärliga berättelser om hur Gud gripit in i familjens liv, om sjukdomar och sorg, om att vara mamma och inte räcka till tryckte undan min skepsis. Mitt ifrågasättande av hennes eventuella syn på samkönade äktenskap, abort, jämställdhet och mänskliga rättigheter blev mindre viktigt. Mötet med henne öppnade upp mig för Guds tilltal bortom det "sanna" och "rätta". Öppnade upp för Guds tilltal i det sköra och kantstötta. Vi lovade att be för varandra när vi skiljdes åt. Hon fick min frälsarkrans. Vi har inte hörts sedan dess, men mötet med henne lär mig fortfarande mycket. Utan sammanhanget och metoden i vilka vi fick mötas, hade vi aldrig mötts. På riktigt.

Sammanhanget och metoden är förutsättningen för att relation ska uppstå och fördjupas. Det gäller för både parrelationer, familjerelationer och kyrkorelationer. Relationer ger sig inte självt, vilket alla

som levtt ett tag har smärtsamma erfarenheter av. Det första som måste till för en relation är viljan. Viljan att mötas, att se och lära känna. Tror man att man klarar sig själv och är sig själv nog, då är incitamentet till relation svagare. Går man in i en relation med skyddsrustning på och försvarsvapen redo, då kommer av förklarliga skäl ingen relation att uppstå. Närmar man sig någon med syftet att vinna över denna, få rätt, berätta hur det ligger till, då finns inga förutsättningar för att ett möte ska ske. Vi har alla ansvar för att "rigga" sammanhang och metod – infrastrukturen – för att möten ska kunna ske och relationer uppstå och fördjupas.

Alltså; Det finns endast en Kyrka. Kristi kropp är en. Delarna är många och olika, tycker och fungerar olika. Det är som det ska. Kyrkan är enhet i berättigad mångfald.

SVENSKA KYRKAN är en kantstött del – bland andra kantstötta delar – i denna enda Kyrka. Det är först när vi vågar se och känna våra egna tillkortakommanden och sår som läkning och växt kan ske. Där sår läggs till sår, där sker helande.

När delarna möts – på riktigt – blir helheten synlig. Den kantstötta helheten som berättar att det såriga och sanna bär. Igenom allt. Trots allt.

Vår längtan efter Kristus driver oss mot varandra. Kristi kärlek drar ihop oss – det är som att Gud vill hålla ihop kroppen. Som en förälder som envisas med att bjuda in till släktträff – för även om kusinerna och mostern och syskonen är olika och det finns gamla oförrätter och konflikter – är det omöjligt att vara familj om man inte möts, det är omöjligt att förlåta och försonas om man inte ser varandra. Så Gud bjuder in. Så att ni alla må bli ett. Så att världen kan tro.

KRISTIN MOLANDER

STIFTETS LÄNGSTA FIKABORD?

Stiftsfest lördagen den 25 augusti

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/stiftsfest2018

**ÖGT I TAK I
Heliga rum**

Föreläsningar & workshops
Utställningar & visningar
Gudstjänster & biskopen
Skratt, gråt(?) & mat ...
... och mycket mycket mer

Har du laddat
ned **Kyrkguiden?**

Se vad som händer i Sverige och världen

Från kören till topplistan

Artisten Sofi Ek, med rötterna i Nyköping, började sin musikaliska karriär i kyrkokören Minidrillarna i Oppeby. Idag ligger hon tvåa på P4 Sörmlands topplista.

Grattis till den fina placeringen på Sörmlandstoppen!

– Det känns jätteroligt och jag känner mig så tacksam för att Rum för själen har nått in i människors hjärtan. Sången hjälpte mig i genom en svår tid och jag skrev texten för att påminna mig om hur jag ville leva mitt liv.

Berätta om din relation till Svenska kyrkan

– Jag började i kyrkans barnkör som 6-åring och

kommer så väl ihåg hur jag och min bästa kompis gick dit varje vecka. I kyrkan kände jag mig trygg, det fanns en omsorg och en värme som jag behövde. Jag använder än idag kyrkan och naturen för att stanna upp. I kyrkan finns det nämligen rum för själen när jag behöver tänka, andas, gråta. Det finns inte så många platser kvar i vårt samhälle där det finns plats för att känna och hantera livets stora frågor och att samlas och dela det tillsammans.

I sommar medverkar Sofi i kyrkor och på festivaler runt omkring Norrköping och Göteborg.

ELIN HENNINGSSON

Thank u for t music

Ingen har väl missat att Abba har återförenats för att spela in ny musik? Nya låtar väntas släppas i december.

I Ösmo-Torö råder redan lite Abba-feber. I september sätter körer från Ösmo, Muskö och Nynäshamn upp en Björn & Benny-föreställning i Ösmo kyrka, med körer och solosång.

Projektet påbörjades under våren, med bland annat textstudier. Varannan vecka är det djupdykning i texter och varannan vecka sångövning.

”När det var som allra tyngst efter min väns död minns jag att jag gick till ett kapell i närheten av där jag bor. Satt där och storgrät. En diakon kom och satte sig bredvid mig. Satt där bara, som den mest naturliga sak i världen. Den eftermiddagen kommer jag aldrig att glömma.”

LENA K SAMUELSSON,
NY PUBLISHER PÅ AFTONBLADET

Ny chans i höst för dramavandringar

Med humor, inlevelse och dramatik visas domkyrkans historia och nutid i ”Den evigt bevarade tiden”.

Vårens vandringar blev snabbt fullbokade men i höst har du chansen att ta med en grupp eller medarbetarlaget för att uppleva Strängnäs domkyrka. Dramat ingår som en del av projektet ”Katedralen som lärande miljö”.

Boka på stiftets intranät.

Biorum i svart och rött tack vara kollekt

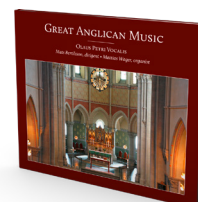
Ett biorum är snart verklighet på Stiftsgården Stjärnholm. Biorummet har möjliggjorts tack vare kollekt från stift och församlingar under 2017 och 2018 som ska gå till barn- och ungdomsverksamhet.

Ett rum i Nygården, som från början varit innebandyhall, har nu fått en änden förvandlad till biosalong. Röda biostolar hittades på Blocket och väggar och tak har målats svarta. Duk finns på väggen och projektor i taket. Biorummet är klart i sommar.

Prestigeuppdrag för körsångare blev cd-skiva

Prisbelönta Olaus Petri Vocalis, som hör hemma i Olaus Petri församling i Örebro, har släppt släpper cd:n ”Great Anglican Music”. Förra sommaren reste Olaus Petri Vocalis till London för att ge konserter och sjunga evensong i både S:t Paul's Cathedral och Westminster Abbey – två prestigeuppdrag, som mycket sällan ges till någon annan kör än katedralernas egna.

Skivan med anglikansk musik finns att köpa på Olaus Petri församlingsexpedition, Örebro.

Kyrkdebatt: Viktigt att orka lyssna även på kritiker

Det finns de som verkar extra drabbade av konflikt-härda i sitt liv. När man läser prästen Helena Edlunds bok ”Konsten att överleva Svenska kyrkan” (Heed Publishing, 2018) om hennes negativa upplevelser av kyrkliga arbetsgivare är det svårt att inte tänka att det ju sällan är ens fel att två träter. Men boken är en partsinlägga och utger sig inte heller för något annat.

Mer intressant och utmanande är att

fundera över de frågor som Helena Edlund väcker om kyrkans identitet och vägval. Hur påverkas kyrkan av eventuella politiska agendor? Råder en tystnadskultur och hur kan vi i så fall råda bot på det?

När man läser den här boken blir man ledsen. Dels för Helena Edlunds skull, för alla de besvikelser hon fått uppleva. Dels på ett allmänt plan, över att det finns så mycket som tar kraft och energi från kyrkans uppdrag att vara en trosgemenskap.

Helena Edlund var en av initiativtagarna

bakom Mitt kors, som ledde till en het debatt inom kyrkan, och här finns många som inte skulle ställa upp på hennes verklighetsbeskrivning och slutsatser.

Ändå är det viktigt att ge den här boken en chans. Det är en personlig berättelse om en människas kärlek till Svenska kyrkan som inte är helt ömsesidig. Även om jag tror att Helena Edlund ibland tolkar omgivningen alltför negativt så finns inget farligare än att inte våga – och orka – lyssna på kritiker.

MIRIAM ARREBÄCK

I min Faders hus finns

Frågan är hur många? Fastighetsregistret ska ge svar

Allt från små pumphus till kyrkor och skogsområden – alla typer av fastigheter ska nu mätas och samlas i ett gemensamt fastighetsregister för hela Svenska kyrkan. Senast vid årsskiftet ska jobbet vara gjort.

HÖSTEN 2017 var Peter Nygren, vaktmästare i Husby-Rekarne och Näshulta pastorat, tillsammans med kyrkoherde Karin Wibom på en fastighetsdag med information om fastighetsregistret. De insåg att det var en omfattande arbetsuppgift som väntade. Strax efteråt blev de tillfrågade om att delta i ett pilotprojekt med representanter från samtliga stift. Syftet var att under våren testa de system som har tagits fram för inventering, mätning och inregistrering av data.

I STRÄNGNÄS stift deltog förutom Husby-Rekarne och Näshulta pastorat också Daga församling.

– Vi tackade ja till att medverka, uppgifterna skulle ju ändå göras. Men vi har förstås fått lägga lite extra tid på att delta i möten och att lämna respons, säger Peter Nygren.

Han har under våren fyllt i Excel-filer med de uppgifter som ska finnas med i registret om varje byggnad, såväl ”byggnad med tak” som ”byggnad utan tak”. När det gäller den sistnämnda kategorin är krav på att begravningsområden och jord- och skogsbruksmark ska vara specificerade. Allt annat kan noteras som ”övrig mark”, vilket Peter Nygren valt att göra.

HÅLLER MÅTTET. Peter Nygren, vaktmästare i Husby-Rekarne och Näshulta församlingar, har koll på antal kvadratmetrar i de olika fastigheterna. Han tycker att det är relativt lätt att förstå vilka uppgifter som ska in i registret – och varför.

– Det finns en mängd kategorier att välja på, men om vi med tiden ändrar användningsområde så skapar det merarbete om vi varit för specifika. Det ska ju vara ett levande register och hållas aktuellt, annars är det ingen mening med det.

I registret ska byggnadernas BRA, bruksarea,

Vägen från beslut till genomförande

2012

Kyrkostyrelsen beslutar att utreda Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem.

2013-15

Utredningen Gemensamt ansvar genomförs. Här presenteras förslag på effektivare förvaltning av kyrkor och andra fastigheter, hantering av övertaliga kyrkor samt ändringar i systemet för ekonomisk utjämnung.

2016

Kyrkomötet fattar beslut att följa utredningens förslag.

HÖST 2017

Kyrkomötet fastställer vilka uppgifter som ska ingå i Fastighetsregistret. Upphandling av systemleverantörer genomförs. Handbok skapas för registrering av uppgifter.

många rum

Vi kan tyvärr **inte förlita oss på gamla uppgifter** eftersom vi inte vet enligt vilken norm mätningen utförts.

anges. Peter har mätt ytorna i mindre byggnader med hjälp av en vanlig lasermätare. Han uppskattar att det tagit mellan en halvtimme till två timmar per byggnad.

– Vi har uppgifter om kvadratmeter för varje byggnad sedan tidigare, men vi kan tyvärr inte förlita oss på gamla uppgifter eftersom vi inte vet enligt vilken norm mätningen utförts. Poängen nu är att vi alla gör lika.

NÄR DET gäller kyrkorna har Husby-Rekarne och Näshulta pastorat tagit hjälp av arkitekt Björn Norman som gjort mätningar utifrån ritningarna. Även om en kyrka sedan tidigare finns registrerad i Kyrkobyggnadsregistret, KBR, så måste man nu kontrollera att det är BRA-mått.

– Måtten skiljer sig när det gäller kyrkorna i vårt pastorat, så det ska vi korrigera i KBR. Även en vaktmästarbostad visade sig vara mycket större än vad som tidigare angivits, berättar Peter Nygren.

– Det är bra att vi får kontroll, att det blir ordning och reda.

De uppgifter som ska anges i det gemensamma registret är typ av byggnad, antal kvadratmeter, geografisk placering och uppgift om vem som äger byggnaden. Dessutom finns möjlighet att registrera uppvärmningssätt. Det är frivilligt, men kan bli en uppgift som på sikt ska registreras eftersom ett syfte med registret är att få en fastighetsförvaltning som är hållbar ur energikostnadssynpunkt.

TILL PROJEKTET har nationell nivå anlitat företaget Metria, som gör kartor. Varje församling får en fil med information om vilka fastigheter som finns registrerade i församlingens ägo, samt länk till karta som visar var dessa fastigheter ligger.

– Det är inte heltäckande, men en god hjälp.

Peter tycker att mallar och instruktionstexter har varit relativt lätta att ta till sig.

– Vi är alla olika. Jag gillar egentligen bättre att lyssna till information, än att läsa. Men efter respons som vi har gett under pilotperioden så tror jag att den slutgiltiga utgåvan av handboken blir bra och begriplig.

Förutsättningarna för att genomföra mätningarna i egen regi ser olika ut för församlingarna. Några har fastighetsansvariga, andra kommer kanske lägga ut uppdraget på extern firma även om det innebär en kostnad.

– Mitt tips är att börja med Metriafilerna, och att börja knappa in uppgifterna. När man kommer igång är det inte så svårt.

MIRIAM ARREBÄCK

VÅRT ATT VETA

Kyrkor och andra tak

I Svenska kyrkans församlingar och pastorat finns omkring 16 000 byggnader, varav cirka 3400 kyrkor.

I relation till antalet medlemmar finns det betydligt fler kyrkor och övriga byggnader i glesbygd än i större städer.

De samlade kostnaderna för fastighetsförvaltningen ligger på omkring 3,7 miljarder kronor årligen.

FEB-MAJ 2018

Pilotverksamhet. Samtliga stift deltar med minst ett pastorat eller församling som implementerar fastighetsregistret. En fastighetskoordinator (nyinrättad tjänst på Strängnäs stift) anställs för att främja arbetet.

LARS-ANTON WIKMAN

17 SEP 2018

Skarp drift för alla enheter.

1 JAN 2019

Nu är vi klara! Samtliga enheter ska ha registrerat det obligatoriska innehållet i Fastighetsregistret.

1 JAN 2022

Ettapp 2. Samtliga enheter ska ha upprättat en lokalförsörjningsplan. På längre sikt och efter noggrann utredning kan överlåtande av så kallade "Övertaliga kyrkor" till trossamfundet Svenska kyrkan komma att ske som en sista utväg och nödlösning.

TILLSAMMANS. Kompisarna från "En kyrka med alla". Gudstjänster där alla ska kunna vara med, oavsett funktionsnedsättning.

GUIDE. Kerstin och maken Kjell guidar gärna i Kils kyrka.

FOTO: PRIVAT

KÄNNA VÄGEN. Linda, som har dövblindhet, och Kerstin på pilgrimsvandring.

"Gud sa att jag skulle leva"

Kerstin Möller, ordförande i Hovsta pastorat, värnar om delaktighet

Du har startat pilgrimsvandringar som ni kallar "Känn vägen". Vad innebär det?

– Jag har en väninna, Linda, hon har dövblindhet. När vi pilgrimsvandrade en sommardag 2015 längs Katarinaleden från Närke Kil till Vadstena, öppnades plötsligt ett nytt sätt att tänka på vandringen. När vi andra njöt av fågelkvitter och de vackra blommorna förklarade Linda att hon ju varken ser eller hör, men hon känner. "Jag känner vägen" förklarade hon. Man kan känna lukten av blommor, och vinden som rör vid din kind eller när solen värmer eller det blir skuggigt.

– Vi fokuserar så mycket på att se och höra så vi glömmer många viktiga dimensioner som skapelsen ger oss – som att känna. Det ger vandringen ett helt annat djup när vi börjar tänka på andra och nya sätt. Pilgrimsvandringar är en fin upplevelse på så många plan, det är inte bara att "ut och gå" utan att ta in det andliga och känna Gud.

Varför är människor med funktionsnedsättningar och deras delaktighet viktiga för dig?

– Sedan 1997 har jag arbetat med personer som har dövblindhet och har också en medicine doktor i handikappvetenskap. Jag ser det som att Gud har skickat dessa människor i min väg. Människor är speciella och alla är värdefulla.

– Vårt pastorat har ett fint samarbete med Equimeniakyrkan, bland annat de gemensamma gudstjänsterna "En kyrka med alla". Tanken är att alla ska kunna vara med och delaktiga på sina villkor, många som kommer har olika funktionsnedsätt-

ningar, en person har exempelvis en svår hjärnskada.

När kom du till tro?

– Jag har en ganska brokig och bråkig historia med Gud. 1995 hamnade jag i en livskris och såg ingen mening med att leva. Då kom bokstavligen Gud och omfamnade mig och sa att jag skulle vara kvar. Då började jag faktiskt genast klaga och ifrågasätta. "Varför ska jag leva? Vad vill du mig?"

– Jag blev nyfiken på denna röst som talade till mig och gick lite senare en Alfa-kurs, en kurs där man utforskar den egna kristna tron. Det var bra. Några år senare blev jag tillfrågad om att vara kyrkvärd. Jag tyckte inte de var kloka som frågade mig – jag gick ju knappt i kyrkan. Men sen gick jag i alla fall med på att vara "kyrkvärds-volontär". Det visade sig att jag trivdes i kyrkan och 2010 blev jag kyrkvärd på riktigt.

– Jag konfirmerade mig 2016. Det var fantastiskt, det var viktigt för mig att be Gud om förlåtelse och att tala om att nu vill jag lyda dig Gud. Han har gripit in så många gånger i mitt liv, utan att jag alltid förstått det.

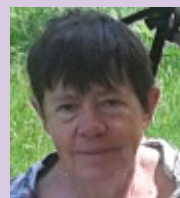
Hur ser ditt kyrkliga engagemang ut just nu?

– Jag fick tyvärr en stroke i december 2017 så just precis nu är jag faktiskt sjukskriven från förtroendeuppdrag och volontäruppgifter.

– Men Gud lät mig inte dö nu heller. Han gav mig en örfil och sa, ta det lite lugnt ett tag Kerstin. Nu försöker jag lyssna.

PIA ANDERSSON

VÅRT ATT VETA

NAMN: Kerstin Möller
ÅLDER: 67
FAMILJ: maken Kjell, hunden Lois.
KYRKKLIGT: Ordförande i kyrkofullmäktige i Hovsta pastorat. Guide, kyrkvärd och med i syföreningen.
PROFESSION: Medicine doktor i handikappvetenskap, avhandlingen handlar om delaktighet och samhällets service för personer med dövblindhet.
INTRESSEN: Vandra i naturen, resa och läsa.

Läger för små konfirmandgrupper

Att vara flera konfirmandgrupper från olika församlingar som har läger tillsammans på Stjärnholm blev en succé. Den 19-21 oktober är det dags igen. Kom och var med!

Dagarna varvas med undervisning utifrån församlingarnas önskemål och dessutom lekar, gemenskapsövningar och allt som hör läger till.

– Det är ett jättebra upplägg att man har läger tillsammans och på Stjärnholm finns också mycket pedagogiskt material att använda, säger Jukka Laari, kyrkoherde i Mellösa, som hade med sig en grupp konfirmander förra året. Alla ville tillbaka.

Ungdomsledarna Emelie Eriksson från Dunker-Lilla Malma (tv) och Catharina

Nordin från Flen (th) sammanfattar med en mening:

– Det känns öppet konfirmanderna blomstrar och det är svin-kul!

Mer information: Cecilia Sundkvist, Strängnäs stift

JULI-AUGUSTI

13-16/8 LIFE-läger Be a changemaker!

Kom och lär känna nya vänner och upplev spännande saker! Ett läger för dig som fyllt 15 år eller är äldre, på stiftsgården Stjärnholm.

28/8 Godly play

Nätverket för Godly play i Strängnäs stift träffas ca en gång per termin. Det är öppet för alla som är intresserade av Godly play. I Katrineholm.

Stiftsfest 25/8

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/stiftsfest2018

SEPTEMBER

Start 6/9 Orden som bär – griftetalet i fokus

Ser du griftetalet som en viktig del av ditt arbete? Språk och innehåll. Strängnäs stift erbjuder präster att i handledningens form arbeta med griftetal vid sex tillfällen.

24/9 Grundkurs Kyrksam

Kursen innehåller bl.a. en grundläggande genomgång med tonvikt på vårt ansvar att underhålla vårt gemensamma register med regelverk.

25-26/9 Grundkurs KBOK

Detta är en certifieringskurs som ger behörighet att arbeta som handläggare och sköta om registreringar av inträden/

utträden samt ministerialböcker i KBOK som vårt gemensamma medlemsregister.

27/9 Grundkurs KOB

Kursen ger en grundläggande genomgång av kollekt- och betalsystem (KOB) avseende hantering och redovisning av kollekt samt hantering av internfakturer.

28-30/9 På djupet – En retreathelg för unga

Under en helg går vi på djupet tillsammans och prövar tystnaden. För dig som är 17 år och uppåt, på stiftsgården Stjärnholm.

OKTOBER

3/10 Barn i asylprocessen

Tillsammans med Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar. Föreläsningen syftar till att ge fördjupade kunskaper i frågor som rör barns rättigheter under asylprocessen.

5-6/10 Att vara kyrkvärd och gudstjänstvärd

Välkommen till en kurs på vackra stiftsgården Stjärnholm som introducerar och inspirerar till uppgiften som kyrk- och gudstjänstvärd. Kursen riktar sig både till dig som är ny i uppdraget och till dig som haft uppdraget en tid.

11/10 Teologiskt rådslag i biskopsgården

Begravningsgudstjänsten och det som sker i anslutning till den är en av vår kyrkas bredaste kontaktytor. Men det är en kontaktyta i förändring.

16/10 och 17/10 Höstens administrationsträffar

Informationsmöten om de gemensamma administrativa systemen. Kumla församlingshem resp. stiftsgården Stjärnholm.

16-18/10 Källan X-5

En fördjupning för dig som har gått Källan-kursen. Under tre år, har Strängnäs stift trosfördjupning som ett fokusområde. Nu erbjuds tidigare Källandeltagare ytterligare ett kurstillfälle.

18/10 Nätverksträff – arbetar med ideella

För alla som arbetar med ideella och med integrationsarbete. Under dagen kommer vi att ta upp de frågor som varje församling vill samtala om. Vi delar från Idédagarna i Helsingborg. I Eskilstuna.

23/10 Profildag för kyrkomusiker

Profildagen för kyrkomusiker i Strängnäs stift hålls i Strängnäs domkyrka.

31/10-3/11 Allhelgona- läger på Stjärnholm

För ungdomar födda 2003 eller tidigare.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
VID DEFINITIV EFTERSÄNDNING
ÅTERSÄNDES TIDNINGEN MED
NYA ADRESSEN NOTERAD

Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFT

Strängnäs stift, Box 84, 645 22 Strängnäs
www.svenskakyrkan.se/strangnasstift
internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift

När Gud knackar på

- Jag tar alltid semester tre dagar före övriga familjen, åker ut till landet, drar ur telefonjacket och pratar inte med en kotte. Sedan är jag redo, sommarlovs-redo!

DENNA SEMESTERRUTIN som någon berättade för mig om har sina förtjänster. Jag vet själv hur bökigt det kan vara att byta jobbtempo mot fritidstempo. Först kosläpps-känsla, men sedan – en fyra fem dagar in på semestern, drar molnen in. Jag får för mig att jag har tråkigt och kommer på saker i familjens gemensamma liv som "bara måste göras" NU! Min situationsanalys delas inte av de mina, som ser andra akuta behov – ett stilla lågtryck lägrar sig över hemmet, men så går tiden, ovädret drar vidare och semesterkänslan infinner sig. Frid.

GUDS MODERSMÅL är tystnad, menar förrförr påven, och talar om hur viktig tystnaden är för mötet med Gud och oss själva.

När förebedjaren i andakten uppmanar oss att tyst be för dem och det som ligger vårt hjärta nära, är det inte sagt att tystnaden alltid känns bekväm. Så var det i alla fall

för mig som ung konfirmand. Varför teg folk så länge? Hade andaktsledaren somnat? Och så bröt fnittret lös.

Tystnaden var obekväm – ja nästan hotfull. Den känslan växer vi nog aldrig ifrån. Varför fyller vi annars oftast så mycket med ljud? Och hur kommer det sig att tankarna i börens tystnad så lätt far iväg? Att jag kommer på saker jag alls inte vill eller borde tänka på då.

Jo, för att Gud knackar på. För att Gud i tystnaden knackar på hjärtats port och vädjar om att få bli inläppt. Komma – inte med huvudnyckeln som låser upp allt – utan med det ljus som lyser upp allt. Som hjälper mig se verkligheten med nya ögon – hans ögon.

UNDER SOMMARENS traditionella morgonpromenad talar jag och mina vänner till en början intensivt om allt. Efter några veckors samvaro ebbat samtalen ut och vi går under tystnad. Inte för att vi saknar något att säga varandra utan för att vi trivs tillsammans i tystnaden.

Den förtroliga tystnad som är Guds eget modersmål.

STIFTPENNAN

BISKOP JOHAN DALMAN